

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 28 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Łęczycy, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Wojciech Wysoczyński

Protokolant: sek. sąd. Katarzyna Retkowska

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2017 roku, w Ł., na rozprawie,

sprawy z powództwa R. T. (1), K. T. (1) i S. T. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz R. T. (1) kwotę 12.000 zł / dwanaście tysięcy / złotych wraz z odsetkami od dnia 19 czerwca 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku – ustawowymi i od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty – ustawowymi za opóźnienie;
2. oddała powództwo R. T. (1) w pozostałej części;
3. znosi wzajemnie między R. T. (1) i (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. koszty procesu;
4. obciąża i nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 1.214,97 zł (słownie: jeden tysiąc dwieście czternaście złotych 97/100) tytułem częściowego zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych;
5. nakazuje ściągnąć od R. T. (1) z zasądzanego w punkcie pierwszym niniejszego wyroku roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 1.214,97 zł (słownie: jeden tysiąc dwieście czternaście złotych 97/100) tytułem częściowego zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych;
6. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz K. T. (1) kwotę 5.000 zł / pięć tysięcy / złotych wraz z odsetkami od dnia 19 czerwca 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku – ustawowymi i od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty – ustawowymi za opóźnienie;
7. oddała powództwo K. T. (1) w pozostałej części;
8. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz K. T. (1) kwotę 365,10 (trzysta sześćdziesiąt pięć złotych 10/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;
9. nakazuje ściągnąć od K. T. (1) z zasądzanego w punkcie szóstym niniejszego wyroku roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 219,77 zł (słownie: dwieście dziewiętnaście złotych 77/100) tytułem częściowego zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych;
10. obciąża i nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 408 zł (słownie: czterysta osiem złotych) tytułem częściowego zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych;

11. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz S. T. (1) kwotę 5.000 zł / pięć tysięcy / złotych wraz z odsetkami od dnia 19 czerwca 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku – ustawowymi i od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty – ustawowymi za opóźnienie;

12. oddała powództwo S. T. (1) w pozostałej części;

13. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz S. T. (1) kwotę 365,10 (trzysta sześćdziesiąt pięć złotych 10/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

14. nakazuje ściągnąć od S. T. (1) z zasądzonych w punkcie jedenastym niniejszego wyroku roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 219,77 zł (słownie: dwieście dziewiętnaście złotych 77/100) tytułem częściowego zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych;

15. obciąża i nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 408 zł (słownie: czterysta osiem złotych) tytułem częściowego zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygnatura akt I C 88/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 listopada 2013 roku / data stempla pocztowego/, powód R. T. (1) – reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika – adwokata działając w mieniu własnym oraz w imieniu małoletnich powodów wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. następujących kwot:

- zasądzenie na podstawie art. 446 § 4 k.c. od strony pozwanej na rzecz powoda R. T. (1) kwoty 23.200,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek śmierci matki wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda R. T. (1) kwoty 1.255,98 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek śmierci matki za okres od dnia 19 czerwca 2013 r. do dnia 18 listopada 2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- zasądzenie na podstawie art. 446 § 4 k.c. od strony pozwanej na rzecz powoda małoletniego S. T. (1) kwoty 7.500,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek śmierci babci wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda małoletniego S. T. (1) kwoty 243,08 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek śmierci babci za okres od dnia 19 czerwca 2013 r. do dnia 18 listopada 2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- zasądzenie na podstawie art. 446 § 4 k.c. od strony pozwanej na rzecz powoda małoletniego K. T. (1) kwoty 7.500,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek śmierci babci wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda małoletniego K. T. (1) kwoty 243,08 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od czerwca 2013 r. do dnia 18 listopada 2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

Powodowie wnieśli ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów procesu / pozew k. 2-12/.

Postanowieniem z dnia 13 marca 2014 roku, Sąd Rejonowy w Kutnie VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Łęczycy zwolnił R. T. (1), S. T. (1) oraz K. T. (1) od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od pozwu oraz oddalił wnioski R. T. (1), S. T. (1) oraz K. T. (1) w pozostałym zakresie / postanowienie k.112 i k.123/.

W odpowiedzi na pozew pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika – radcę prawnego wniósł o oddalenie powództw i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą od pełnomocnictwa według norm przepisanych. Nadto podniósł zarzut przyczynienia się poszkodowanej do powstania szkody, którego stopień określił na 50% /odpowiedź na pozew k. 138-139/.

Po uzyskaniu pełnoletności przez powoda S. T. (1), powód zatwierdził dotychczasowe czynności dokonane w jego imieniu przez pełnomocników oraz poparł powództwo / pismo k.259/.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe. Strona powodowa nie kwestionowała okoliczności, iż poszkodowana przyczyniła się do szkody w 50 % / protokół k. 162/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 października 2010 r. w miejscowości W. (woj. (...)) miał miejsce wypadek komunikacyjny, w którym kierujący pojazdem marki O. (...) o nr rej. (...) M. B. potrafił pieszą G. T. (1) – matkę i babkę powodów. W wyniku odniesionych w wypadku obrażeń piesza poniosła śmierć na miejscu.

W chwili śmierci zmarła G. T. (1) miała 78 lat. / bezsporne, akt zgonu k. 13-14/.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2011 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Łęczycy umorzył śledztwo wobec braku znamion czynu zabronionego / postanowienie sygn. akt Ds. 661/11 k.19/.

Posiadacz pojazdu O. (...) o nr rej. (...) w dacie wypadku, był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. z siedzibą w W. /bezsporne/.

W dacie śmierci G. T. (1) powód R. T. (1) posiadał swoją rodzinę, jednak zamieszkiwał razem z matką w jednym gospodarstwie domowym. Matka dla powoda była dla istotnym wsparciem. Pomagała powodowi zarówno finansowo jak i w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Po śmierci matki powód odczuwał smutek i żal. Po zdarzeniu powód R. T. nie korzystał z pomocy psychiatrycznej ani psychologicznej.

W dacie śmierci G. T. (1) powód S. T. (1) miał 13 lat, zaś K. T. (1) 10 lat. Powodowie byli blisko związani z babcią z uwagi na fakt, że zamieszkiwali z babcią w jednym gospodarstwie domowym. Babcia pomagała przy wychowywaniu powodów. Po śmierci babci małoletni powodowie byli smutni, płakali. Obydwaj opuścili się w nauce. Po około miesiącu powodowie powrócili do równowagi psychicznej. Wszyscy powodowie odwiedzają grób G. T. średnio co 2-3 tygodnie / przesłuchanie powoda k.270 w zw. z k.162v, kserokopia aktów urodzenia k. 34-35/.

U R. T. (1) przed śmiercią matki G. T. (1) oraz obecnie nie stwierdza się występowania zaburzeń psychicznych. Powód był i jest osobą ogólnie prawidłowo zaadoptowaną psychologicznie.

U powoda po śmierci matki G. T. (1) wystąpiła prawidłowa (niepowikłana zaburzeniami psychicznymi) reakcja żałoby, trwająca około pół roku i wyrażająca się:

- przeżywaniem smutku, żalu, braku, tęsknoty, poczucia straty;
- koncentracją myślenia na temacie matki;
- zaburzeniami snu.

Nie stwierdza się negatywnych konsekwencji w zakresie zdrowia psychicznego R. T. (1) zarówno w okresie tuż po śmierci matki jak i później. Między matką G. T. (1), a jej synem R. T. (1) istniała prawidłowa i głęboka więź emocjonalna

oparta na wzajemnej miłości, szacunku, zainteresowaniu, trosce, zrozumieniu potrzeb i wsparciu. Powód był silnie związany z matką i doświadczył bólu psychicznego związanego z jej śmiercią (opisanego powyżej). Poziom nasilenia przeżywanych emocji nie przekroczył jednak możliwości adaptacyjnych powoda (również dzięki otrzymanemu od rodziny wsparciu) i nie spowodował wystąpienia zaburzeń psychicznych / opinia biegłego psychologa k. 211-216/.

Nie ma żadnych podstaw do doszukiwania się u R. T. (1) jakichkolwiek zaburzeń psychicznych w okresie poprzedzającym śmierć matki. Nie korzystał on wówczas z żadnego leczenia psychiatrycznego, pomocy psychologicznej, nie ma danych na jakiegokolwiek objawy natury psychopatologicznej w owym okresie.

Również obecnie powód nie zdradza żadnych objawów o charakterze psychopatologicznym, czyli świadczących o istnieniu chorób lub zaburzeń psychicznych. Nie ma także żadnych danych, by takie objawy występowały w okresie bezpośrednio po tragicznej śmierci matki. Na skutek tragicznej śmierci matki doszło u powoda do fizjologicznej (czyli niepowikłanej zaburzeniami psychicznymi) reakcji żałoby, która jest naturalną reakcją na śmierć osoby bliskiej. Jej opisu dostarcza tylko sam powód. Trwała ona około pół roku, wykazując typową dynamikę, z wyraźnym nasileniem objawów na początku i stopniowym ich łagodzeniem. W poradzeniu sobie z tym trudnym emocjonalnie okresem istotną pomocą była nie tylko zdrowa osobowość samego powoda, ale i dobra komunikacja w rodzinie, otwartość, wzajemne wsparcie, jakiego członkowie rodziny sobie udzielali. Nie bez znaczenia wydaje się też być postawa powoda i jego żony z koncentracją na minimalizacji skutków tragicznej śmierci dla synów. W chwili obecnej pojawiają się jeszcze u powoda wspomnienia dotyczące matki, które jednak nie stanowią czynnika dezorganizującego życie rodzinne i są naturalnym elementem życia rodzinnego i historii rodziny.

Bez wątplenia związek emocjonalny powoda z matką był silny, ale miał charakter zdrowej relacji opartej na pozytywnych uczuciach, wzajemnym poszanowaniu, ze wsparciem i dobrą komunikacją oraz respektowaniem i szanowaniem wzajemnych (i częściowo wspólnych) potrzeb, w których realizacji się wspierali. Nagłe przerwanie tych relacji w sposób nieprzewidywany (powód sam podawał, że spodziewał się spokojnej, godnej śmierci dla matki) musiało stanowić dla powoda ciężkie cierpienie psychiczne, najsilniejsze w całej rodzinie. Dodatkowo wzmocniła to przeżywanie identyfikacji z włok. Powód relacjonował objawy somatyzacyjne, kłopoty z koncentracją w pracy i zaburzenia snu w pierwszych tygodniach po śmierci matki, po dwóch miesiącach objawy te miały ustąpić, zaś „dojście do siebie” nastąpiło po około pół roku. Dlatego można przyjąć, że do dwóch miesięcy stopień cierpienia był znaczny, zaś do pół roku (czas trwania reakcji żałoby) umiarkowany. W późniejszym okresie powód funkcjonował już normalnie.

Ustalanie trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wiąże się z koniecznością stwierdzenia zaburzeń psychicznych będących skutkiem zdarzenia. W przypadku powoda nie ma podstaw do rozpoznania jakiegokolwiek zaburzeń psychicznych. Reakcja żałoby, jaka wystąpiła u powoda ma charakter fizjologiczny, jest stanem naturalnej odpowiedzi psychologicznej na utratę osoby bliskiej, nie ma więc też podstaw do stwierdzania uszczerbku na zdrowiu / opinia biegłego psychiatry k.232-239/.

Małoletni powód K. T. (1) przeżył mocno śmierć babci G. T. (1), która była niespodziewana i tragiczna. Przeżywał żałobę przez kilka miesięcy. W tym czasie miał duże wsparcie ze strony rodziców. Nie było żadnych konsekwencji dla psychiki, które wykraczałyby poza normalne doznania dla takiego zdarzenia i sytuacji oraz wymagałyby pomocy psychiatrycznej czy psychologicznej. Cierpienie psychiczne małego powoda K. T. (1) po śmierci babci G. T. (1) było duże.

Małoletni powód K. T. (1) był bardzo mocno emocjonalnie związany z babcią G. T. (1). Zamieszkiwali w jednym gospodarstwie, babcia pomagała rodzicom w opiece nad nim, spędzali dużo czasu z sobą, co spowodowało silną więź emocjonalną między nim a babcią.

Powód S. T. (1) przeżył mocno śmierć babci G. T. (1), która była niespodziewana i tragiczna. Przeżywał żałobę przez kilka miesięcy. W tym czasie miał duże wsparcie ze strony rodziców. Nie było żadnych konsekwencji dla psychiki, które wykraczałyby poza normalne doznania dla takiego zdarzenia i sytuacji oraz wymagałyby pomocy psychiatrycznej czy psychologicznej. Cierpienie psychiczne małego powoda S. T. (1) po śmierci babci G. T. (1) było duże.

Powód S. T. (1) był bardzo mocno emocjonalnie związany z babcią G. T. (1). Zamieszkiwali w jednym gospodarstwie, babcia pomagała rodzicom w opiece nad nim, spędzali dużo czasu z sobą, co spowodowało silną więź emocjonalną między nim a babcią. / opinia psychologa 276-280/.

Powodowie zgłosili swoje roszczenie pozwanemu w piśmie z dnia 11 czerwca 2013 r. / d. kserokopia pism k. 21-24/.

Strona pozwana decyzją z dnia 18.06.2013 r. przyznała na rzecz powoda R. T. (1) kwotę 3.600 zł, w związku ze śmiercią G. T. (1) tytułem zadośćuczynienia oraz odmówiła wypłaty zadośćuczynienia na rzecz S. T. (1) i K. T. (1) / decyzja k. 25/.

Pełnomocnik powodów pismem z dnia 3.07.2013 r. złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Pozwany decyzją z dnia 14.08.2013 r. podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko odmawiając wypłaty dalszych kwot / odwołanie k. 29-31 i k. decyzja k. 33/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanego powyżej materiału dowodowego w postaci dowodów z dokumentów, których prawdziwość nie została zakwestionowana przez strony postępowania, opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii oraz psychiatrii. Podstawą do ustaleń faktycznych w sprawie były też zeznania powoda R. T. (1).

Sąd zważył co następuje:

Powództwa zasługiwały na uwzględnienie w części.

Nie ulega wątpliwości, iż pozwany odpowiada w zakresie odpowiedzialności OC sprawcy wypadku. Pozwany zresztą nie kwestionował podstawy swej odpowiedzialności w toku niniejszego postępowania, wskazywał jednak, że wypłacona powodowi R. T. kwota zadośćuczynienia zaspokaja w całości roszczenia powoda w tej części, natomiast co do roszczeń S. T. i K. T. pozwany podnosił, że do grona osób najbliższych w rozumieniu przepisu art. 446 § 4 k.c., nie należą wnuki poszkodowanej.

Powodowie domagając się zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznali na skutek śmierci G. T. spowodowanej czynem niedozwolonym sprawcy wypadku, jako podstawę prawną swojego roszczenia powołali przepis art. 446 § 4 k.c.

Zgodnie z treścią przywołanego artykułu, sąd może (...) przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W przypadku dochodzenia świadczeń na podstawie art. 446 § 4 k.c., jak również na podstawie art. 448 k.c., nie chodzi o samą najbliższą rodzinę (czyli rodziców, dzieci lub - względnie - rodzeństwo), ale o rodzinę sensu largo. W krąg tak pojmowanej rodziny mogą wchodzić różne osoby, połączone nie tylko więzami pokrewieństwa, przy czym więzy te nie przesądzają automatycznie o zasądzeniu świadczenia. Ważny jest aspekt bliskiej relacji pomiędzy zmarłym a osobą pokrzywdzoną, skoro zadośćuczynienie należy się nie wszystkim członkom rodziny, a wyłącznie członkom najbliższym. O tym, kto jest takim najbliższym członkiem rodziny, również będą decydować okoliczności konkretnego przypadku. / por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi - I Wydział Cywilny z dnia 12 lipca 2013 r. I ACA 227/13/. Szersze pojęcie rodziny, oparte nie tylko na więzach formalnych przyjęte zostało przez SA w Gdańsku w wyr. z 23.12.2014 r. (I ACA 638/14, Legalis).

Aby ustalić, czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny zmarłego sąd powinien stwierdzić, czy istniała odpowiednio silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym (wyr. SN z 9.3.2012 r., I CSK 282/11).

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe zarówno małoletni powód K. T. (1) jaki i powód S. T. (1) byli bardzo mocno emocjonalnie związani z babcią G. T. (1). Zamieszkiwali z babcią w jednym gospodarstwie, babcia pomagała rodzicom w opiece nad nimi, spędzali wspólnie dużo czasu, co spowodowało silną więź emocjonalną między nim a babcią.

Uwzględniając powyższe, należy uznać, że powodowie S. T. i K. T. posiadają przymiot najbliższych członków rodziny zmarłej, a zatem są uprawnieni do wystąpienia z roszczeniem o zadośćuczynienie na podstawie art. 446 § 4 k.c.

Mając na uwadze przedstawione powyżej rozważania, uznać należy, że strona pozwana, jako ubezpieczyciel odpowiada także za naruszenie dóbr osobistych powodów spowodowane śmiercią matki i babki, będącą wynikiem deliktu.

Ustawodawca poza wskazaniem, iż kwota przyznana tytułem zadośćuczynienia winna być „odpowiednia” nie wskazuje innych zasad ustalenia jej wysokości (posiłkować w tym zakresie należy się orzecznictwem i poglądami wypracowanymi na tle stosowania art. 445, 448, 23 i 24 k.c.). Orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie wskazuje natomiast, iż przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze całokształt okoliczności sprawy nie wyłączając takich czynników jak: wiek poszkodowanego, rozmiar doznanej krzywdy, stopień cierpień psychicznych, ich intensywność, czas trwania, długotrwałość. Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Rolą zadośćuczynienia jest bowiem złagodzenie doznanej niewymiernej krzywdy poprzez wypłacenie nie nadmiernej lecz odpowiedniej sumy, w stosunku do doznanej krzywdy.

Ustalenie jej wysokości powinno być jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy dokonane w ramach rozsądnych granic, odpowiadających aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa przy uwzględnieniu, iż wysokość zadośćuczynienia musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość.

Uwzględniając stopień cierpień powodów, które jak wynika z treści zeznań powoda mają nadal wpływ na ich życie, nieodwracalność skutków powstałych wskutek śmierci matki i babki, uzasadniają zdaniem Sądu, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda R. T. kwoty dalszego zadośćuczynienia w kwocie 12.000 złotych, zaś w przypadku powodów S. T. i K. T. kwot po 5.000 złotych.

Skutki śmierci matki (babci) rozciągają się wszak na całe życie powodów i nie doznają ograniczeń czasowych. Śmierć G. T. była dla powodów zdarzeniem identyfikowalnym jednoznacznie jako tragiczne i nagłe. Śmierć matki (babci) zapewne spowodowała utratę jednej z ważnych osób w ich życiu, zmieniła atmosferę i strukturę rodziny, co dla powodów wówczas miało i niewątpliwie nadal ma istotne znaczenie. Powodowie doznali naruszenia dobrostanu emocjonalnego i psychicznego. Bliskość rodziny bezsprzecznie stanowi rodzaj wsparcia psychologicznego, daje poczucie bezpieczeństwa.

U powoda R. T. (1) po śmierci matki G. T. (1) wystąpiła prawidłowa (niepowikłana zaburzeniami psychicznymi) reakcja żałoby, trwająca około pół roku i wyrażająca się: przeżywaniem smutku, żalu, braku, tęsknoty, poczucia straty; koncentracją myślenia na temacie matki; zaburzeniami snu.

Między matką G. T. (1), a jej synem R. T. (1) istniała prawidłowa i głęboka więź emocjonalna oparta na wzajemnej miłości, szacunku, zainteresowaniu, trosce, zrozumieniu potrzeb i wsparciu. Powód był silnie związany z matką i doświadczył bólu psychicznego związanego z jej śmiercią. Reakcja żałoby trwała około pół roku, wykazując typową dynamikę, z wyraźnym nasileniem objawów na początku i stopniowym ich łagodzeniem. Bez wątpienia związek emocjonalny powoda z matką był silny, ale miał charakter zdrowej relacji opartej na pozytywnych uczuciach, wzajemnym poszanowaniu, ze wsparciem i dobrą komunikacją oraz respektowaniem i szanowaniem wzajemnych (i częściowo wspólnych) potrzeb, w których realizacji się wspierali. Nagłe przerwanie tych relacji w sposób nieprzewidywany musiało stanowić dla powoda ciężkie cierpienie psychiczne, najsilniejsze w całej rodzinie. Dodatkowo wzmocniła to przeżywanie identyfikacja zwłok. Można przyjąć, że do dwóch miesięcy stopień cierpień był znaczny, zaś do pół roku (czas trwania reakcji żałoby) umiarkowany.

W świetle powyższych okoliczności brak jest podstaw do uwzględnienia stanowiska pozwanego, ale również w całości stanowiska powoda R. T..

Biegli nie stwierdzili negatywnych konsekwencji w zakresie zdrowia psychicznego R. T. (1) zarówno w okresie tuż po śmierci matki jak i później. Nie ma żadnych podstaw do doszukiwania się u R. T. (1) jakichkolwiek zaburzeń

psychicznych w okresie poprzedzającym śmierć matki. Nie korzystał on wówczas z żadnego leczenia psychiatrycznego, pomocy psychologicznej, nie ma danych na jakiegokolwiek objawy natury psychopatologicznej w owym okresie. Również obecnie powód nie zdradza żadnych objawów o charakterze psychopatologicznym, czyli świadczących o istnieniu chorób lub zaburzeń psychicznych. Nie ma także żadnych danych, by takie objawy występowały w okresie bezpośrednio po tragicznej śmierci matki.

W chwili obecnej pojawiają się jeszcze u powoda wspomnienia dotyczące matki, które jednak nie stanowią czynnika dezorganizującego życie rodzinne i są naturalnym elementem życia rodzinnego i historii rodziny.

Bez wątpienia związek emocjonalny powoda z matką był silny, ale miał charakter zdrowej relacji. Reakcja żałoby, jaka wystąpiła u powoda ma charakter fizjologiczny, jest stanem naturalnej odpowiedzi psychologicznej na utratę osoby bliskiej.

Dodatkowo podkreślić należy, że w dacie wypadku powód był osobą dorosłą, i posiadał własną rodzinę. Zaznaczyć należy również, że od śmierci G. T. minęło 7 lat zatem upływ czasu wpłynął na złagodzenie cierpienia powoda i pozwolił mu przystosować się do nowej sytuacji.

Mając na uwadze przedstawione powyżej rozważania, uznać należy, że kwota 12.000 złotych przyznana tytułem dalszego zadośćuczynienia wraz z przyznaną uprzednio kwotą 3.600 złotych jest adekwatną rekompensatą za doznane krzywdy.

W ocenie Sądu w kwota 15.600 złotych łącznego zadośćuczynienia wypłacona powodowi R. T. odpowiada aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa. Zdaniem Sądu zważywszy na wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz wysokość innych świadczeń socjalnych tak określone zadośćuczynienie stanowi odczuwalną wartość.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w punkcie 1 i 2 wyroku.

Natomiast odnosząc się do roszczeń powodów S. T. (1) i K. T. (1) podnieść należy co następuje;

Zarówno powód K. T. (1) jak i powód S. T. (1) byli bardzo mocno emocjonalnie związani z babcią G. T. (1). Zamieszkiwali w jednym gospodarstwie, babcia pomagała rodzicom w opiece nad nimi, spędzali dużo czasu z sobą, co spowodowało silną więź emocjonalną między nimi a babcią.

Powodowie przeżyli mocno śmierć babci G. T. (1), która była niespodziewana i tragiczna. Cierpienie psychiczne powodów po śmierci babci G. T. (1) było duże. Powodowie przeżywali żałobę przez kilka miesięcy. W tym czasie miał duże wsparcie ze strony rodziców. Jednak podkreślić należy, że nie było żadnych konsekwencji dla psychiki powodów, które wykraczałyby poza normalne doznania dla takiego zdarzenia i sytuacji oraz wymagałyby pomocy psychiatrycznej czy psychologicznej.

Powyższe skutkowało zasądzeniem od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwot po 5.000 zł z tytułu zadośćuczynienia i oddaleniem powództw w pozostałym zakresie (punkty 6,7,11 i 12 wyroku).

W tym miejscu podkreślić należy, że wszystkie powyższe kwoty uwzględniają przyczynienie się G. T. (1) do zaistniałej szkody w wysokości 50%.

Zgodnie z treścią art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że przyczynienie się do szkody osoby bezpośrednio poszkodowanej, która zmarła, uzasadnia obniżenie świadczeń przewidzianych w art. 446 § 3 i 4 k.c., należnych osobom jej bliskim (porównaj między innymi wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1985 r. IV CR 398/85, niepubl., z

dnia 6 marca 1997 r. II UKN 20/97, OSNP 1997/23/478, z dnia 19 listopada 2008 r. III CSK 154/08 i z dnia 12 lipca 2012 r. I CSK 660/11, niepubl.).

Kwestia wysokości przyczynienia się zmarłej do powstałej szkody nie była okolicznością sporną pomiędzy stronami.

O należnych odsetkach ustawowych, Sąd orzekł zgodnie z brzmieniem przepisów art. 359 § 1 k.c., 481§1 k.c., art. 455 k.c. i 817 § 1 k.c. oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. W niniejszej sprawie ustalono, że powodowie zgłosili swoje roszczenie pozwanemu w piśmie z dnia 11 czerwca 2013 r.. Strona pozwana decyzją z dnia 18.06.2013 r. przyznała na rzecz powoda R. T. (1) kwotę 3.600 zł, w związku ze śmiercią G. T. (1) tytułem zadośćuczynienia oraz odmówiła wypłaty zadośćuczynienia na rzecz S. T. (1) i K. T. (1). Decyzja strony pozwanej z dnia 18.06.2013 r. ostatecznie zakończyła postępowanie likwidacyjne i od następnego dnia po tym terminie pozwany pozostawał w zwłoce ze spełnieniem żądanego świadczenia. Zasadnym jest zatem stanowisko powodów, że żądanie odsetek co do zasady należy się od dnia następującego po dniu wydania decyzji z dnia 19.06.2016 roku. Na marginesie zauważyć należy, że w toku postępowania daty początkowego terminu naliczania odsetek ustawowych tej strona pozwana nie kwestionowała.

Brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz powoda R. T. odrębnie odsetek ustawowych żądanych w punkcie 6 pozwu. Rozstrzygnięcia w punkcie 1 wyroku kompleksowo bowiem zaspokajają należne roszczenia powoda R. T. co do odsetek ustawowych w zakresie zasadnej i uwzględnionej przez Sąd części powództwa.

W przypadku powodów S. T. i K. T. w pkt. 6 i 11 wyroku zasądzono od pozwanego odsetki ustawowe naliczane od kwot 5.000 zł. od dnia 19 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty zgodnie z żądaniem pozwu. Brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz powodów S. T. i K. T. odrębnie odsetek ustawowych żądanych w punkcie 8 i 10 pozwu. Rozstrzygnięcia w punktach 6 i 11 wyroku kompleksowo bowiem zaspokajają należne roszczenia powodów S. T. i K. T. co do odsetek ustawowych w zakresie zasadnych i uwzględnionych przez Sąd powództw.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Zgodnie z treścią przywołanego artykułu w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

W razie współuczestnictwa formalnego (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.), do niezbędnych kosztów procesu poniesionych przez współuczestników reprezentowanych przez jednego pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym zalicza się jego wynagrodzenie ustalone odrębnie w stosunku do każdego współuczestnika / por. Uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 10 lipca 2015 r. III CZP 29/15, SIP Legalis numer 1263393/.

W przypadku powoda R. T. znajduje zastosowanie art. 100 zd. 1 k.p.c. Artykuł 100 k.p.c. nie wymaga arytmetycznie dokładnego rozdzielenia kosztów wg stosunku wygranej części do przegranej, zaś dzięki zasadzie słuszności pozwala oceniać zakres wygranej również w sytuacji wielości i różnorodności roszczeń.

Zwrócić należy uwagę, że zarówno powód R. T. jak i pozwany byli reprezentowani przez zawodowych pełnomocników, a zatem koszty poniesione przez strony w zasadzie równoważą się. Opłata od pozwu przez powoda R. T. nie została uiszczona również powód nie poniósł kosztów związanych z dopuszczonym dowodem z opinii biegłego. Zatem koszty procesu po stronie powodowej i pozwanej wyniosły po 2.417 złotych. Podkreślić należy również, że w tym przypadku każda ze stron utrzymała się ze swoim roszczeniem w 50 %.

Uwzględniając powyższe, Sąd zniósł wzajemnie między R. T. (1) i (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. koszty procesu.

W przypadku powodów S. T. i K. T. o kosztach orzeczono zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu, zaś wyliczenie przedmiotowych kosztów przedstawia się następująco;

Koszty procesu w przypadku powodów K. T. i S. T. wyniosły łącznie po 2.434 zł, w tym po stronie każdego z powodów i pozwanego po 1.217 zł. Powodowie utrzymali się ze swoimi roszczeniami w 65%. Powodów, zgodnie z podaną zasadą powinny obciążać koszty w kwocie po 851,90 zł, skoro jednak faktycznie każdy z powodów poniósł koszty w kwocie po 1.217 zł każdemu z powodów należy się zwrot w kwocie po 365,10 zł /1.217 zł – 851,90 zł. /. Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w punkcie 8 i 13 wyroku.

Sąd na podstawie na podstawie art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2010r., nr 90, poz. 594 z późn. zm.) w zw. z art. 100 k.p.c. obciążył powodów i pozwanego nieuiszczonymi kosztami sądowymi stosownie do wielkości w jakich strony utrzymali się ze swoimi roszczeniami. Z uwagi na powyższe orzeczono jak w punktach 4,5,9,10, 14 i 15.